

Til
SIMON KOLLERUP, erhvervsminister
LEA WERMELIN, miljøminister
RASMUS PREHN, minister for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
DAN JØRGENSEN, klima og energiminister
NICOLAI WAMMEN, finansminister
CC. Folketingets miljø- og fødevareudvalg

7. april 2022

Vedr. Den danske Havplan:

Foreningen for Skånsomt Kystfiskeri PO, FSK-PO, ser meget positivt på, at Havplanene nu skal genforhandles. Vi håber at Folketinget er enige med os i at:

Skånsomt fiskeri og mad produceret med respekt for naturen bør fremmes med Havplanen. Og at de skånsomme kystfiskere derfor bør have bedre vilkår som følge af Havplanen.

Dette er vores overordnede ønske, og en vision vi mener er helt i tråd med Havplanens målsætninger om er at fremme økonomisk bæredygtige erhverv og vækst. På de næste sider uddyber vi hvordan denne vision kan blive til virkelighed.

Med venlig hilsen

Søren Jacobsen, kystfisker fra Øresund og formand i Foreningen for Skånsomt Kystfiskeri PO.

Med finanslovsaftalen fra december 2021 er det besluttet at Havplanen skal genforhandles, og at Danmarks havplan fremadrettet skal

- tage hensyn til økonomiske, sociale og miljømæssige forhold
- støtte en bæredygtig udvikling og vækst i den maritime sektor
- anvende en økosystembaseret tilgang
- fremme sameksistens af forskellige relevante aktiviteter og anvendelser
- fremtidssikre Danmarks styrkeposition inden for havvind
- bidrage til bedre beskyttelse af biodiversiteten
- sikre fortsat gode vilkår for dem, der i dag agerer på havet

Det er en meget stor opgave, og der kan opstå uløselige konflikter, hvor man må tage svære politiske beslutninger. For alt er ikke muligt overalt på samme tid. Vi ser den danske Havplan som et første skridt i et meget langt arbejde. Havplanen er fundamentet der skal danne baggrund for visionen. Og fundamentet skal være stærkt fra start. Havplanen skal være det pejlemærke vi hele tiden sigter efter i forhold til det hav, og den brug af havet, som vi ønsker i fremtiden.

FSK-PO mener i høj grad at Havplanen er en erhvervspolitisk øvelse. Hvilket også afspejler sig i Havplansloven, der har som overordnet mål at fremme økonomisk vækst, udvikling af havarealer og udnyttelse af havressourcer på et bæredygtigt grundlag.

Skånsomt fiskeri er et bæredygtige alternativ til det konventionelle fiskeri. Der er næsten ingen bifangst af småfisk, minimal påvirkning af havbunden og et lille relativt brændstofforbrug.

En bæredygtig udvikling er en udvikling, som opfylder de nuværende generationers behov uden at bringe fremtidige generationers mulighed for at opfylde deres behov i fare¹. Vild fisk er en helt fantastisk råvare. Den skal ikke vandes, gødes eller fodres. Den skal blot tages op af havet.

Desværre er landinger af fisk - særligt bundlevende fisk - faldet i de sidste 10-15 år. Fiskene forsvinder fra de danske kystområder, og mange kvoter på kommercielt vigtige bestande for kystfiskeriet er reduceret markant. Og kystfiskeriet er desværre trængt helt i knæ.

Dermed er vi i fuld gang med at afskære fremtidige generationers muligheder for at få skånsomt fanget fisk fra de danske havområder. Det er ikke bæredygtigt. Fiskeriet bærer bestemt ikke hele ansvaret for nedgangen, men det er fiskerne der nu mærker konsekvenserne på deres erhverv.

¹ Jf. Brundtland-kommissionens rapport om miljø og udvikling fra 1987

Fisk er en god markør på havets tilstand. Derfor foreslår FSK-PO at en af Havplanens markører skal være at øge fiskebestandene, og øge andelen af skånsomt fiskeri. Med disse mål er Havplanen godt på vej med at leve op til målsætningerne med direktivet samt FNs Verdensmål.

For at nå dette mål har FSK-PO følgende bemærkninger. Vi henviser desuden til vore tidligere høringssvar.

Økosystembaseret forvaltning er vejen frem

Den 7. juli 2020 bekræftede² erhvervsminister Simon Kollerup at gennemførelsen af havplanlægningen i Danmark bl.a. vil ske under anvendelse af en økosystembaseret tilgang. Desværre blev det ikke sådan. Men nu har man chancen igen. Konventionen om Biologisk Mangfoldighed har på COP 5 i beslutning V/6 lagt grundstenen til hvordan en sådan tilgang implementeres³. Det er meget ambitiøst. Men vi bør i denne havplan søge at nå et meget langt stykke hen ad vejen. Og på den vej skal vi anerkende, at mennesker er en integreret del af naturen, og hvad målet med Havplanen er, at: *fremme økonomisk vækst, udvikling af havarealer og udnyttelse af havressourcer på et bæredygtigt grundlag.*⁴

Skånsomt fiskeri skal fremmes – ikke bremses

Øresund er et unikt havområde vi kan være stolte af. Flere torsk, få strandkrabber og ålegræsbede, der både lagre CO2 og som fungerer som gode skjulesteder og leveområder for fisk. Øresund er det perfekte eksempel på, hvad der kan ske med et område, hvis der kun er skånsomt fiskeri.

Øresund er hvad det er i dag, fordi det skånsomme fiskeri kan høste af naturen og passe på naturen. Der er marsvinesafarier og tunsafarier i sundet. Og turbåde. Og erhvervsfiskeri med skånsomme redskaber. Øresund er det perfekte eksempel på, at fiskeri, mange fisk og sund natur ikke er hinandens modsætninger.

Der er dog desværre få kystfiskerpladser tilbage i dag. Og kystfiskeriet er presset.

Derfor bør hensynet til at fremme det skånsomme fiskerierhverv vægte meget højt i Havplanen. De skånsomme fiskere skal få det nemmere med Havplanen fordi hele målsætningen med Havplanen er at fremme økonomisk bæredygtige erhverv og vækst.

Natura 2000, fuglebeskyttelsesområder, fuldt beskyttede områder, havstrategiområder

FSK-PO bakker op om beskyttelse af natur og dyr. Det skånsomme fiskeri skal også blive stadigt mere bæredygtigt. men det bør ske via innovation af redskaber, Ikke ved udelukkelse fra fiskepladserne. Særligt ikke på nuværende tidspunkt da kystfiskeriet er så presset som det er.

² I svar til Folketinget, Besvarelse af spørgsmål 1042 alm. Del. Miljø- og Fødevarerudvalget 2019-20. Svaret kan findes [her](#).

³ COP 5 Decision V/6, ecosystem Approach, kan findes [her](#).

⁴ Jf. Bekendtgørelse af lov om maritim fysisk planlægning samt EU Parlamentets og Rådets direktiv 2014/89/EU om maritim fysisk planlægning.

FSK-PO bakker op om fuldt beskyttede områder, og kan se at der er fordele i en sådan beskyttelse. Også for fiskerne. Dog er det meget problematisk når disse lægges i områder – der er kystfiskerne foretrukne fiskepladser. Særligt i en situation som den vi er i nu, hvor kystfiskerne fortrænges fra andre gode fiskepladser af blandt andet udenlandske bomtrawlere og råstofindvinding. Hvis de fuldt beskyttede områder lægges på kystfiskernes fiskepladser, dræber man erhvervet og bremser den grønne omstilling fremfor at fremme den.

MPAer netop kendt for at kunne kvæle det kystnære og mindre fiskeri, hvis ikke der tages de nødvendige socioøkonomiske hensyn.⁵

Målet må være sameksistens i de beskyttede områder, og de fuldt beskyttede områder bør ikke placeres på kystfiskernes fiskepladser.

Et af disse områder er området ud for Thyborøn, område B, i Regeringens forslag til nye Havstrategiområder. Hvis det fuldt beskyttede område lægges som foreslået, vil man udelukke en række kystfiskere fra en af deres vigtigste fiskepladser.

Kystfiskerne har allerede mistet en del gode fiskepladser på grund af råstofindvinding og bomtrawlere. Og kan ikke flytte andre steder hen.

VI FORESLÅR derfor en alternativ løsning: at udvide både det fuldt beskyttede og delvist beskyttede område men flytte begge områder mere nordpå. På den måde sikres både natur og kystfiskeriet.

Med forslag udvides det af Miljøministeriet delvist beskyttede område fra 287 km² til 532 km² i FSK-POs forslag. Det fuldt beskyttede område øges fra 78 km² til 124 km² med FSK-POs forslag. Med FSK-POs foreslåede flytning vil områderne også overlappende mere med de områder, der er identificeret af DCE og DTU som værende relevante at beskytte⁶. Se Fig. 2 herunder.

⁵ Me'ira Mizrahi, Stephanie Duce, Zin Lin Khine, Tracy MacKeracher, Khin May Chit Maung, Ei Thal Phyu, Robert L. Pressey, Colin Simpfendorfer, Amy Diedrich, Mitigating negative livelihood impacts of no-take MPAs on small-scale fishers, *Biological Conservation*, Volume 245, 2020

⁶ Göke, C., Christensen, A., Tonetta, D., Petersen, I.K., Olsen, O., Dahl, K. og Sveegaard, S. 2019. Identifikation af mulige beskyttede havområder i Nordsøen, Skagerrak og Østersøen omkring Bornholm. Aarhus Universitet, DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi, 78 s. - Videnskabelig rapport nr. 362. <http://dce2.au.dk/pub/SR362.pdf>

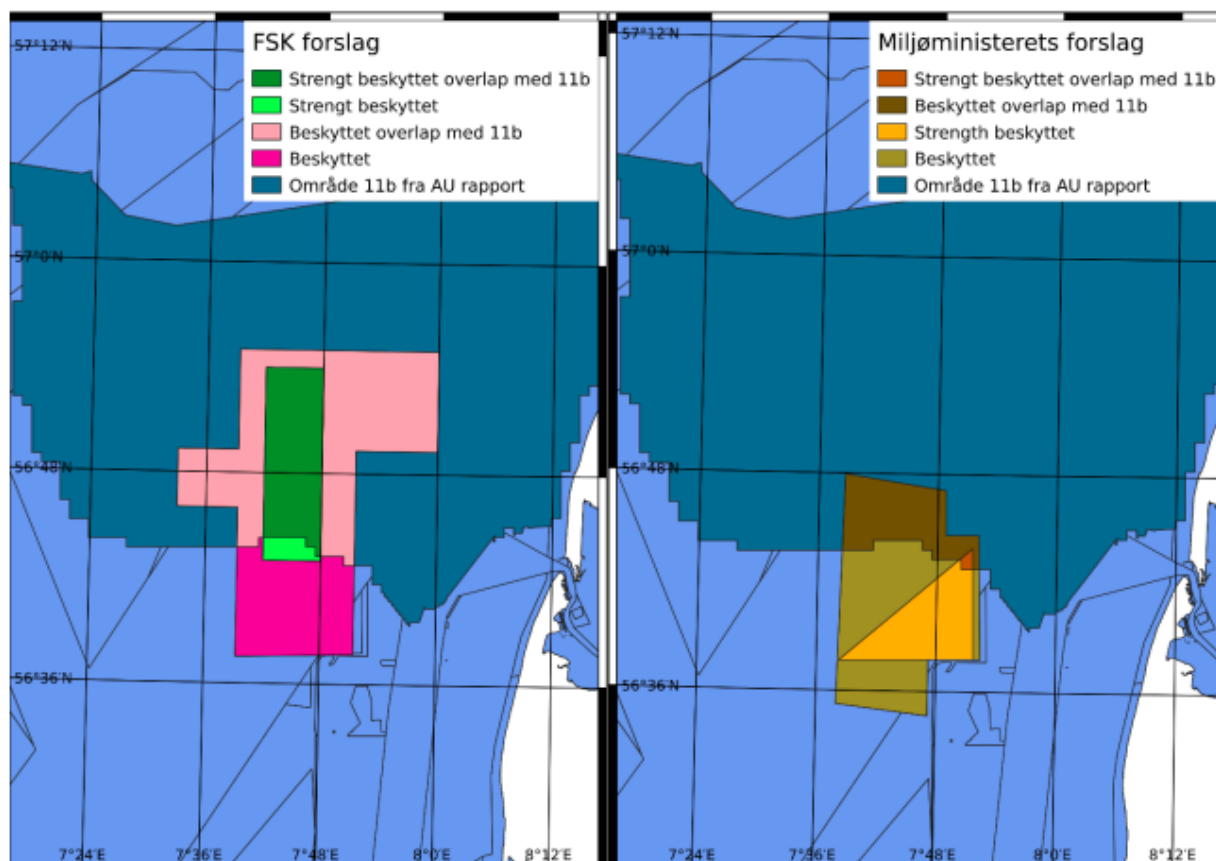

Fig 1. Viser FSK-POs forslag og miljøministeriets forslag og disses overlap med område 11b.

FSK-POs forslag overlapper med udviklingsområder til råstofindvinding. Vi mener dog ikke, at en ikke fornybar resurser og en aktivitet der ødelægger naturen skal have fortrinsret i en økosystembaseret havplan, hvor den bæredygtige udvikling er målet. Dette ville ikke være i tråd med hele opdraget bag planen. Vi henviser desuden til tidligere høringsvar der er fremsendt til miljøministeriet og som er vedhæftet i Bilag 1.

Store udviklingsområder hvor det skånsomme fiskeri fremmes

Havplanens sigte er at fremme økonomisk vækst, udvikling af havarealer og udnyttelse af havressourcer på et bæredygtigt grundlag. Derfor forslår FSK-PO at der i havplanen udlægges områder til det skånsomme fiskeri. Herunder er der forslag til hvor disse kan ligge:

Jammerbugt i Skagerrak: Udpeges som udviklingsområde for skånsomt primært lokalt forankret kystfiskeri. Området skal strække sig minimum 24 sømil ud fra kysten i Jammerbugt. Området fremgår på kortet herunder.

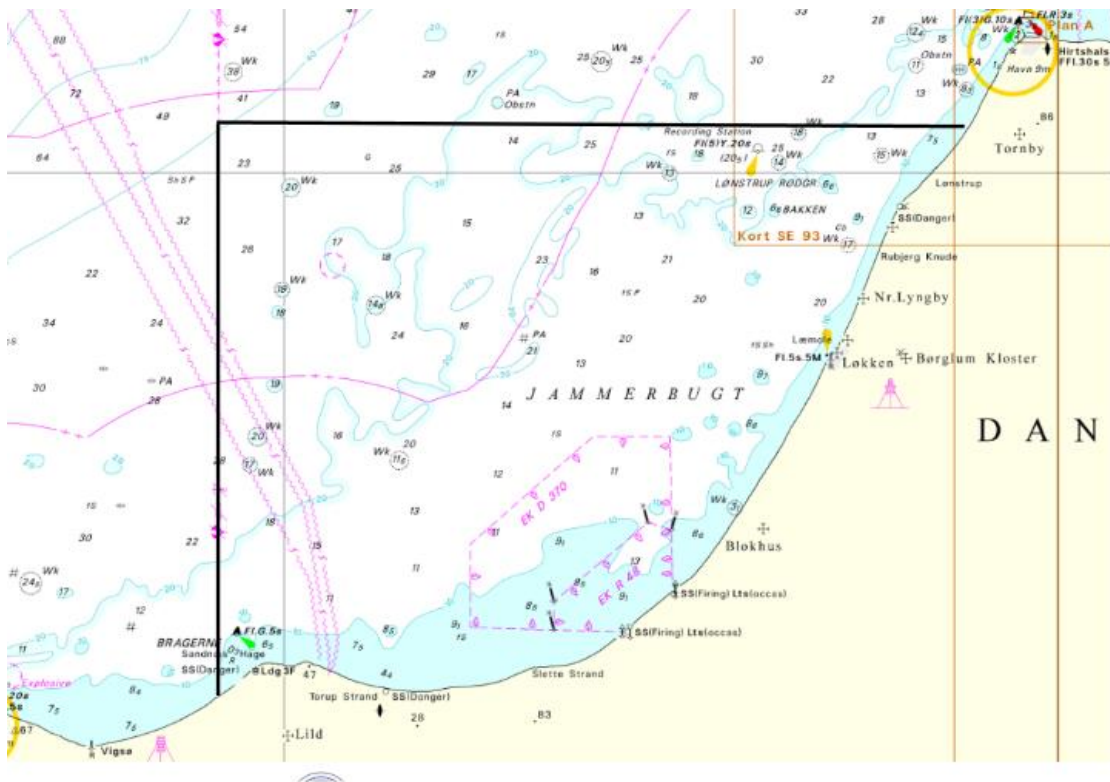

Fig 2. Forslag til udviklingsområde for skånsomt fiskeri i Skagerrak.

Kattegat: Der udpeges udviklingsområder for fiskeri med tejner. Områderne skal defineres senere i samarbejde med interessenter. Første skridt kunne være at de dele af område 3 (det fuldt beskyttede område der ligger i det sydlige Kattegat) der ligger i dansk farvand udpeges til tejnepfiskeri. Sverige er i proces med at udpege deres del af område 3 til No Take zone, og i den forbindelse er aftalen fra 2009 alligevel til forhandling. Her bør Danmark arbejde for tejnepfiskeri i den danske del af område 3⁷.

Vestlige Østersø og Øresund: Vi bakker op om trawlfrit Bælthav. Vi anbefaler at den trawlfrie zone kommer til at omfatte område 22, for at opnå målet med indsatsen: at genoprette torskebestanden og fremme det skånsomme fiskeri. Øresund skal være marin nationalpark. Vi anbefaler her at det skånsomme fiskeri ikke begrænses, men at Øresund og område 22 bruges som et udstillingsvindue for visionen om fiskeri og natur, der trives side om side.

Nordsøen: FSK-PO foreslår et stort område til skånsomt fiskeri i området vest for Hanstholm. Området dækker også Natura området Gule Rev. Se kort herunder.

⁷ Se billede af området [her](#).

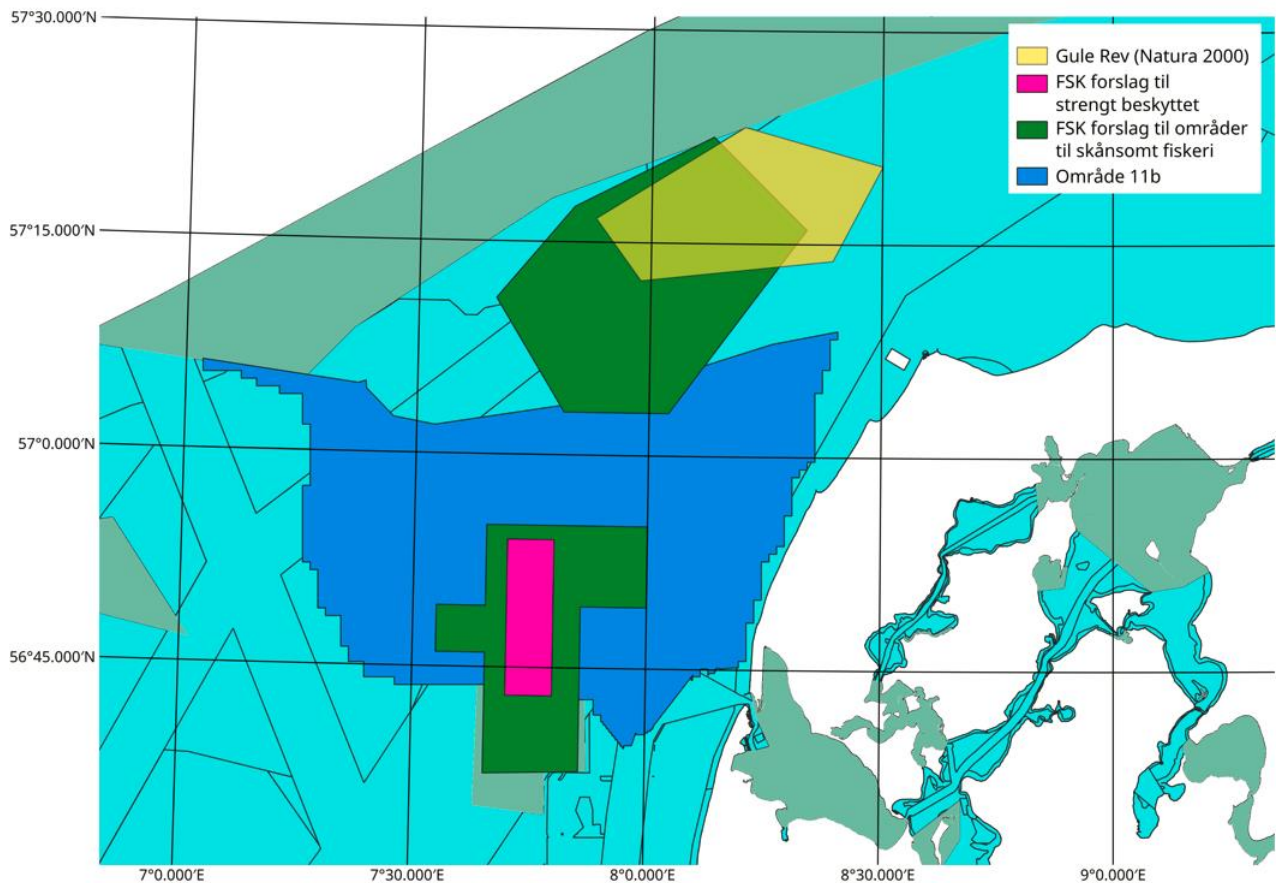

Fig. 3. FSK-POs forslag til områder til skånsomt fiskeri (grønne områder) og fuldt beskyttede områder. Det blå område er område 11b der af DCE er identificeret som bruttoområde til beskyttelse. Natura 2000 området Gule Rev fremgår også. Det nordlige grønne område er 870 km².

Der skal sikres sameksistens med øvrige aktører på havet – herunder havvind, både indenfor og udenfor udviklingsområderne. Men i udviklingsområderne til skånsomt fiskeri skal der tages specielle hensyn til at fremme det skånsomme fiskeri.

Havet er fiskenes hjem – det skal vi værne om

Havplanene må derfor ikke øge presset på havet og havets fisk. Det gør den nu. Vi skal mindske presset.

Klapning af havneslam skal udfases indenfor kort tid. At dumpe gift i havet fordi vi ikke kan komme af med det på anden måde er ikke en løsning. Så må vi skaffe os af med affaldet på anden – og mere bæredygtig – vis. Klapmateriale kan evt. inddæmme bag spuns.

Kraftig nedtrapning i udvinding af råstoffer. Den nuværende plan øger presset. Det skal være modsat. Der skal være mindre udvinding. Kathrine Richardson skrev i et [indlæg på Altinget](#) den 21. marts 2022 at der i al vores lovgivning skal "indbygges en respekt for, at naturressourcerne er begrænset i det økosystem, vi er en del af". Dette bør også gælde råstoffer. Dette er en ikke fornybar resurse. Og vi må bygge mere bæredygtigt uden råstoffer eller

minimale mængder af råstoffer. Denne udvikling kommer ikke i gang hvis vi ikke stopper med at fjerne natur i havet for at bruge disse til byggeri.

Jf. artikel 191 i Traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, skal Unionens politik på miljøområdet bidrage til en "*forsigtig og rationel udnyttelse af naturressourcerne*", samt tager sigte på et "*højt beskyttelsesniveau*" og "*bygge på forsigtighedsprincippet og princippet om forebyggende indsats*". Råstofindvindingsområder opgøres som tabt havbund under deskriptor 6 I den danske havstrategi⁸. I en tid hvor vi skal passe på naturen, og endda genoprette det tabte, vil en fortsat indvinding af råstoffer, som det er planlagt for i havplanen, ikke efter FSK-POs mening være i tråd med EU's målsætninger om hvordan unionens miljøpolitik bør fungere.

Regulering af sæler og skarver: Sæler og skarver spiser mange fisk. For skarver er dette særligt kortlagt i vandløb, men også i fjordene er det påvist, at skarven kan spise næsten alle små skrubber og næsten halvdelen af de mærkede ål⁹. I den vestlige Østersø estimeres det at skarven kan spise op imod 15. millioner små torsk om året¹⁰. Man kan med stor sandsynlighed ikke få en genopretning af de kystnære bestande og vigtige kommercielle arter som ål, torsk sild, hvis ikke der findes en balance imellem predatore og fisk. At finde en sådan balance er helt i tråd med økosystembaseret forvaltning som Konventionen om Biologisk Mangfoldighed på [COP 5 i beslutning V/6](#) har lagt grundstenen til.

Stoppe det ødelæggende bomtrawlsfiskeri. Planen bør sikre at fiskene levesteder og bestandene ikke presses af det omfattende og voldsomme bomtrawlsfiskeri der foregår i Skagerrak og Nordsøen. Det kan i planen blandt andet gøres ved at udpege Jammerbugt til et "udviklingsområde for skånsomt primært lokalt forankret kystfiskeri" og implementere FSK-POs andet forslag om beskyttet havområde længere nede i farvandet omkring Gule. Der burde være ophæng i fiskeripolitikken til at opnå disse målsætninger idet en af fiskeripolitikens målsætninger netop er at give dem, der er afhængige af fiskeriet, en rimelig levestandard, samt at der i fiskeripolitikken fremgår at man skal tage særligt hensyn til kystnært fiskeri og socioøkonomiske aspekter samt et særskilt mål om at fremme det kystnære fiskeri. (EU 1380/2013). Danmark bør derudover arbejde målrette for en udfasning af bomtrawlsfiskeriet blandt andet via EU's kommende Action plan to Conserve Fisheries.

Genopret de marine økosystemer. Desværre er EU's forventede plan for naturgenopretning udskudt¹¹. Men det bør ikke holde os fra at genoprette naturen i danske havområder. Sikring og udplantning af ålegræs, etablering af stenrev og krav om minimum 1:1 naturgenopretning ved anlægsprojekter og indgreb i havet. Havet har givet os rigtig meget i mange år. Det er på tide vi betaler tilbage.

Stop forureningen. Landbruget bør ikke længere få lov til at være ophav til fiskedød og iltsvind. Store virksomheder som eksempelvis RGS Nordic, og Musholm, samt utilstrækkelig

⁸ Miljø- og Fødevarerministeriet. 2019. Havmiljø. Danmarks Havstrategi II – første del

⁹ Betydningen af prædation på danske ferskvandsfiskebestande - en oversigt med fokus på skarv. DTU Aqua-rapport nr. 283-2014. Niels Jepsen, Christian Skov og Stig Pedersen, DTU Aqua, Thomas Bregnballe, Institut for Bioscience, Aarhus Universitet

¹⁰ Pers. Kommentar, Niels Jepsen. Se mere [her](#).

¹¹ Denne var planlagt til offentliggørelse 23. marts 2022, men er blevet udskudt. Se mere [her](#).

rensning af spildevand bør heller ikke være acceptabelt. Danske renseanlæg er primært bygget til at fjerne kvælstof, fosfor og organisk materiale. Langt flere kemikalier kan dog fjernes ved allerede kendte teknologier. Ifølge en ny rapport fra blandt andet DTU står verden i en kemikaliekrise¹². Det skal vi tage alvorligt. Danmark skal leve op til generationsmålet og vandrammedirektivet.

Sameksistens og havvind

For at opnå målene i planen er sameksistens vigtig. Her tænker vi særlig på havvind. Miljøminister Lea Wermelin har i Berlingske udtalt at hun vil indføre smidigere regler og et opgør med bureaukrati og årelang sagsbehandling i forhold til vindmøller. Det er dog vigtigt for FSK-PO at understrege at hvis man også vil sikre mad fra havet og havvind, er sameksistensen med det skånsomme fiskeri og vindmøller er særdeles vigtigt. Dernæst bør man sikre, at møllerne bidrager positivt til naturen ved biodiversitetskrav til konstruktionen. Multitrofiske regenerative havmarker med tang og muslinger bør også tænkes ind i parkonstruktionerne. Sidst men ikke mindst bør man sikre at møllerne ikke blive rasteområde for problematiske arter for kystfiskeriet som f.eks. skarv.

Vi henviser til tidligere høringsvar på [fuglebeskyttelsesområder](#) (2021), Havstrategiområder (2021, Bilag 1) samt tidligere [høringsvar på Havplanen](#) (2021).

Vi ser frem til samarbejdet og drøftelser om Havplanen.

Med venlig hilsen,

Søren Jacobsen

Formand

Mail: soeren@fskpo.dk, tlf.: 2122 7243

¹² Se DTUs henvendelse til Folketinget [her](#).